

23 JUNI 2013 – TWAALFDE ZONDAG DOOR HET JAAR

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Jean BASTIAENS —

*Zichzelf verliezen
om veel te winnen*

DE LEZING UIT DE GALATENBRIEF openbaart in slechts enkele woorden het totaal nieuwe dat met de komst van Jezus verbonden is. Het gaat om drie fundamentele scheidingen die in zekere zin opgeheven worden.

Allereerst is er de scheiding tussen Jood en heiden: het is aan het Joodse volk dat GOD zichzelf en zijn Tora heeft geopenbaard en dit bracht automatisch een onderscheiding teweeg tussen wie tot dit volk wilde behoren en wie niet. Er is de maatschappelijk diep insnijdende scheiding tussen slaaf en vrije: er zijn mensen met burgerrechten die onafhankelijk en vrij kunnen leven, ondernemen en werken, en er zijn degenen die de speelbal zijn in handen van diezelfde mensen — als slaaf, als uitgebuite werknemer, als minderwaardige of onaanraakbare, enzovoorts. En dan is er de sociale scheiding tussen man en vrouw en in een patriarchale samenleving zoals die bestond in de tijd van Jezus betekende dat: de scheiding tussen hen die de ambten in politiek en rechtspraak kunnen opnemen en hen die dit niet kunnen; de scheiding tussen hen die een echtscheiding kunnen opleggen en hen die dit niet kunnen; de scheiding tussen hen die zich financieel kunnen beredderen en hen die dit niet kunnen.

Vandaag horen we Paulus zeggen: eenieder die tot geloof in Jezus messias is gekomen, die is kind van GOD geworden. En alle kinderen van GOD zijn fundamenteel gelijkwaardig, omdat zij verzameld zijn in één lichaam — dat van Christus Jezus. En daarom is er sinds de komst van Jezus geen sprake meer van Jood of heiden, van slaaf of vrije, van man of vrouw. Al die discriminerende onderscheidingen worden naar de prullenbak verwezen. Wie tot geloof in Jezus komt, staat op als een totaal nieuwe mens en wordt lid van een totaal nieuw soort van samenleving. Wat Paulus hier in een paar woorden zegt, is de radicaliteit van het nieuwe leven dat Jezus heeft mogelijk gemaakt. En wat Paulus zegt, stemt ook overeen met het beeld dat we in de evangeliën van Jezus krijgen: Hij bekritiseerde vastgeroeste gedragingen, Hij doorbrak sociale patronen en conventies, Hij ontmaskerde de machtsstructuren. Wat Paulus hier als samenvatting van het evangelie geeft, is zo verregaand en radicaal, dat we moeten erkennen dat dit programma tot op de dag van vandaag nog steeds actueel blijft. Er zijn nog zoveel slaven. Er zijn nog zoveel uitgebuitenen en zoveel uitbuiters. Er is nog zoveel ongelijkheid op de wereld tussen mannen en vrouwen. Godsdienst en religie zijn nog zo vaak factoren van scheiding en haat in plaats van toenadering en verzoening.

Bij ons, die tot het lichaam van Christus behoren, zou het zo niet mogen zijn. Maar ook voor ons is het evangelie dat Paulus predikt een blijvende opdracht. De werkelijkheid is echter weerbarstig. In theorie belijden we allerlei mooie dingen, maar onze daden spreken dikwijls een andere taal. Daarom moet het evangelie telkens weer ingeoeffend worden, elke dag opnieuw. In de evangeliëlezing horen we wat de basisinstelling is om tot verandering te komen: jezelf verloochenen, leren loslaten, de moeilijkheden die je tegenkomt niet uit de weg gaan, maar op je nemen als een kruis dat je wil dragen.

Die kruisdraging is geen fatalisme. We dragen ons dagelijkse kruis omdat we Jezus willen navolgen en het kruis van Jezus leidt door het lijden en de verwerping heen naar de opstanding. In ons dagelijkse taalgebruik zeggen we dat iemand 'een zwaar kruis heeft te dragen' en dan hebben we het over een soort van onoverkomelijk noodlot. Dat is het dus niet waar Jezus over spreekt. Wie Jezus wil volgen, leerling van Hem wil zijn, moet naar Hem kijken en zo leren hoe je kunt loskomen van de dingen die ons onvrij maken: van geld, van bezit, van eer, prestige, dandrang, hang naar succes, enzovoorts. 'Je leven verliezen' is geen verschrikking, geen afschuwelijke weg van pijn en verlies en marteling. Neen, het is een weg van vrij worden, juist omdat we ons leven willen afstemmen op dat van Jezus. En Jezus was de mens die helemaal vrij was.

Dit betekent natuurlijk ook weer niet dat de weg van de navolging een makkelijke weg is. Zeker niet. En er staan telkens weer nieuwe uitdagingen voor de deur, we hebben het eindpunt nooit bereikt. Maar we mogen het ook niet zo voorstellen dat de navolging een zaak is van afzien, zelfkastijding, het moeizaam halen van lastige doelstellingen. Dat zou helemaal verkeerd zijn. Het evangelie is immers in wezen vreugde, vrede, verzoening, of in een ander woord: menswording. Meer nog, het evangelie is de weg van 'zijn leven verliezen' gaan om Jezus te winnen. Wie het evangelie niet leeft uit liefde voor Jezus, zal het altijd een zwaar karwei blijven vinden. Maar wie Hem eenmaal gevonden heeft, zal in staat zijn om veel los te laten.

EERSTE LEZING

ZACHARIAS 12, 10-11

Zo spreekt de Heer:

„In die dagen zal Ik over het huis van David een geest van welwillendheid en gebed uitstorten, zodat zij zullen opzien naar Hem die zij doorstoken hebben; zij zullen over Hem treuren als over een enig kind, als over een eerstgeborene om hem schreien. Op die dag zal het rouwbetoon in Jeruzalem even groot zijn als dat over Hadad-Rimmon in de vlakte van Megiddo.”

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE GALATEN 3, 26-29

Broeders en zusters,

Gij zijt allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus. De doop heeft u allen met Christus verenigd, gij hebt Hem aangetrokken als een kleed. Er is nu geen sprake meer van jood of heiden, slaaf of vrije, man of vrouw; allen tezamen vormt gij één persoon in Christus Jezus. Maar als gij bij Christus hoort, dan zijt ge ook Abrahams nageslacht, en dus erfgenamen krachtens de belofte.

EVANGELIE

LUCAS 9, 18-24

Toen Jezus eens alleen aan het bidden was en zijn leerlingen bij Hem kwamen, stelde Hij hun de vraag: „Wie zeggen de mensen, dat Ik ben?” Zij antwoordden: „Johannes de Doper, anderen zeggen: Elia, en weer anderen: een van de oude profeten is opgestaan.” Hierop zei Jezus tot hun: „Maar gij, wie zegt gij dat Ik ben?” Nu antwoordde Petrus: „De Gezalfde van God.” Maar Hij verbood hun nadrukkelijk dit aan iemand te zeggen. „De Mensenzoon,” zo sprak Hij, „moet veel lijden en door de oudsten, hogepriesters en Schriftgeleerden verworpen worden, maar na ter dood te zijn gebracht zal Hij op de derde dag verrijzen.”

Maar tot allen sprak Hij: „Wie mijn volgeling wil zijn, moet Mij volgen door zichzelf te verloochenen en door elke dag opnieuw zijn kruis op te nemen. Want wie zijn leven wil redden, zal het verliezen. Maar wie zijn leven verliest om Mijnewil, zal het redden.”

Schriftlezingen

© Katholieke Bijbelstichting

's Hertogenbosch, www.bijbel.net